

Iványi Tamás

Mohamed próféta csodálatos égi utazása a hagyományok tükrében

Az éjszakai utazás

és az

égbemenetel

Iszrá' és mi'rádzs

الإِسْرَاءُ وَالْمِعْرَاجُ

Gábrriel arkangyal éjjel megjelenik
az ébren levő Mohamed próféta mekkai házában

Az éjszakai és égi utazás vázlata – 1.: Iszrá'

- Általánosan elfogadott (rövid) változat 1.
 - (al-Qasztalláni, mgh. 1517):
- „1. Éjszaka a mekkai Szent Mecsettől (al-Maszdzsíd al-Harám) az ébren lévő Mohamedet Isten elvitette a Legtávolabbi Mecsetbe (al-Maszdzsíd al-Aqszá), (amit általában a jeruzsálemi mecsetként értelmeznék a VIII. sz. óta). Ott imát vezetett a prófétáknak.”
- (Ld. Korán Szúrat al-Iszrá'/1.)

Mohamed a prófétákkal találkozik Jeruzsálemben

Együtt imádkoznak, Mohamed az imavezető

Az éjszakai és égi utazás vázlata – 2.: Mi'rádzs

- Általánosan elfogadott (rövid) változat 1.:
- „2. Azután fölvetetett a Legtávolabbi Mecsetből a hét égbe, meglátta az Urát a (fején lévő) szemeivel, Isten azt sugalmazta neki, amit sugalmazott, és előírta számára és a hívei számára a napi 5 imát.
- Ezután visszaindult Mekkába még ugyanazon éjjel.”

Megkezdődik az égbemenetel
az égi folyó, a Kauszar partjainál

Az éjszakai utazás az iszlám hittétele

- „Minderről (hiteles) híradások (hagyományok, *hadísz*) szólnak, amelyeket elhisz, aki igazán vallásos és mindenki, aki hisz Istenben.
- (Visszatérése után) azonban a mekkai hitetlenek hazugságnak tartották és kérték tőle (Mohamedtől), hogy írja le nekik, hogy néz ki a jeruzsálemi templom (Bayt al-Maqdisz). Isten erre példákat adott neki és megmutatta, s így le tudta írni számukra (Jeruzsálemet).” (al-Qasztallání)

Hagyományok (hadísz) a csodálatos utazásról

- 15 hitelesnek tartott (szahíh) hagyomány
 - Bukhári és Muszlim gyűjteményében és máshol 34 ill. 56 hagyomány összesen
- Ibn Abbász (a Próféta unokatestvére) állítólagos könyve - A mesés változatok alappéldánya

További értelmezések a Korán magyarázatokban

Az éjszakai és égi utazás részletes változat – 1.

- Az elfogadott változat 2.
 - I. Az éjszakai utazás (iszrá')
- (i) Mekkában éjjel eljött Gábriel, megtisztította a bensőjét
- (ii) A Buráqon elvitetett Mohamed, Gábriel vezette
- (iii) Éjjel, ébren, testileg
- (iii) Útközben állomások, találkozások (3 személlyel)
- (iv) Megérkezés Jeruzsálembe, ill. a templomhoz
- (v) Buráq kikötése
- (v) Bemenetel a mecsetbe, találkozás, ima a prófétákkal

Az éjszakai és égi utazás részletes változat – 2.

- Az elfogadott változat 2.
 - II. Az égi utazás (mi'rádzs)
 - (i) Ugyanazon éjjelen, felvitetik a Buráqon Gábiel vezetésével az égbe – Legalsó Ég, Ádám
 - (ii) 2. Ég – angyalok fogadják, János és Jézus üdvözlik
 - (iii) 3. Ég – angyalok fogadják, József üdvözli
 - (iv) 4. Ég – angyalok fogadják, Idrisz üdvözli
 - (v) 5. Ég – angyalok fogadják, Áron üdvözli
 - (vi) 6. Ég – Mózes üdvözli, elismeri fensőbbségét
 - (vii) 7. Ég – Ábrahám üdvözli, a (gyakran) Látogatott Háznál

Az éjszakai és égi utazás részletes változat – 3.

- Az elfogadott változat 2.
 - (Az égi utazás, folyt.)
- (viii) A (gyakran) Látogatott Ház a Ka'ba égi mása
- (ix) A Legtávolabbi Lótuszfához – pihenés, nyugalom
- A 7. Ég határán, tovább senki, túl a Paradicsom kert
 - III. Visszatérés Mekkába
- (i) Ugyanazon éjjelen
- (ii) A ogányok hitetlenkednek, Mohamed válaszol
- Ez így a vallástudósok összeállítása!
- Egyetlen hagyomány sem tartalmazza teljesen.

Az éjszakai és égi utazás időpontja(i)

- *Az éjszakai utazás időpontja – év*

- (1)611k (2)616k (3)619k (4)17hó-h (5)15hó-h (6)620k (7)622 (8)622-25k
- Küldetés Khadídza Khadídza hidzsra Medinában
- halála előtt halála után kivándorlás

- *Az éjszakai utazás időpontja – hónap, nap*

- második rabí' 17. / radzsab / radzsab 27 / ramadán (6) / sawwál (4) / dzú l-hiddza (5)

- *A hét melyik napján?*

- péntek / szombat / hétfő – fordulópontok napja: születés, küldetés, kivándorlás, halál

Az éjszakai és égi utazás napjainkban

- Az *iszrá'* és *mi'rádzs* megünneplése általános
- Időpont: radzsab 27.
- Ellenvélemény: szaúdiak (wahhábiták)
- Érvek:
- Id. Az előző diát: nem lehet tudni
- A próféta sem ünnepelte (!)

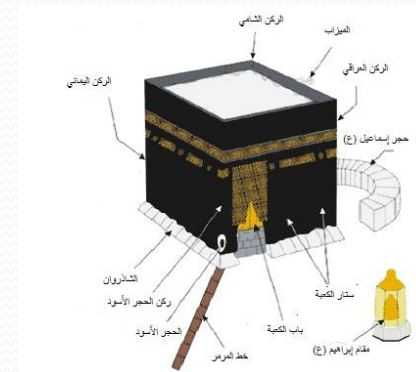
Iszrá' és mi'rádzs ünnepség Jeruzsálemben

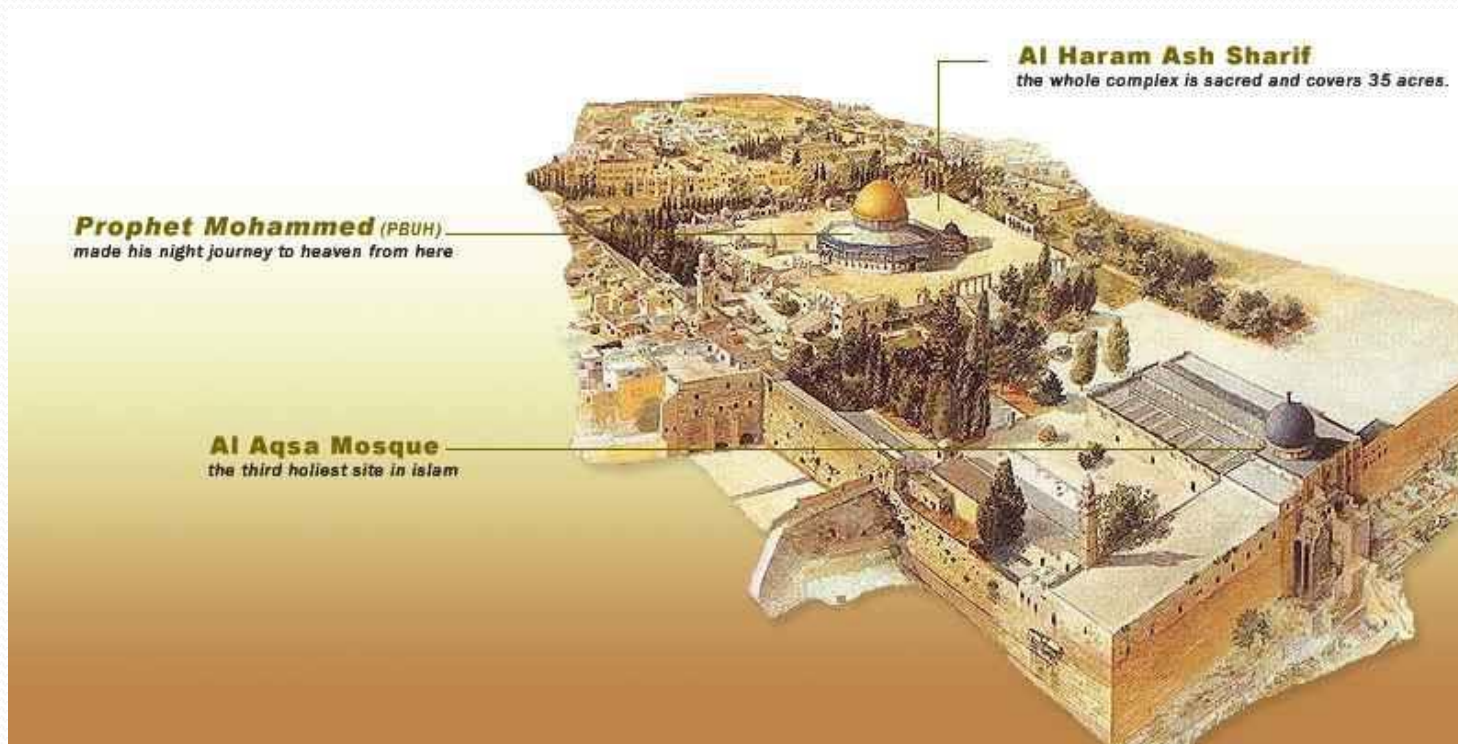
Iszrá' és mi'rádzs ünnepség Indiában

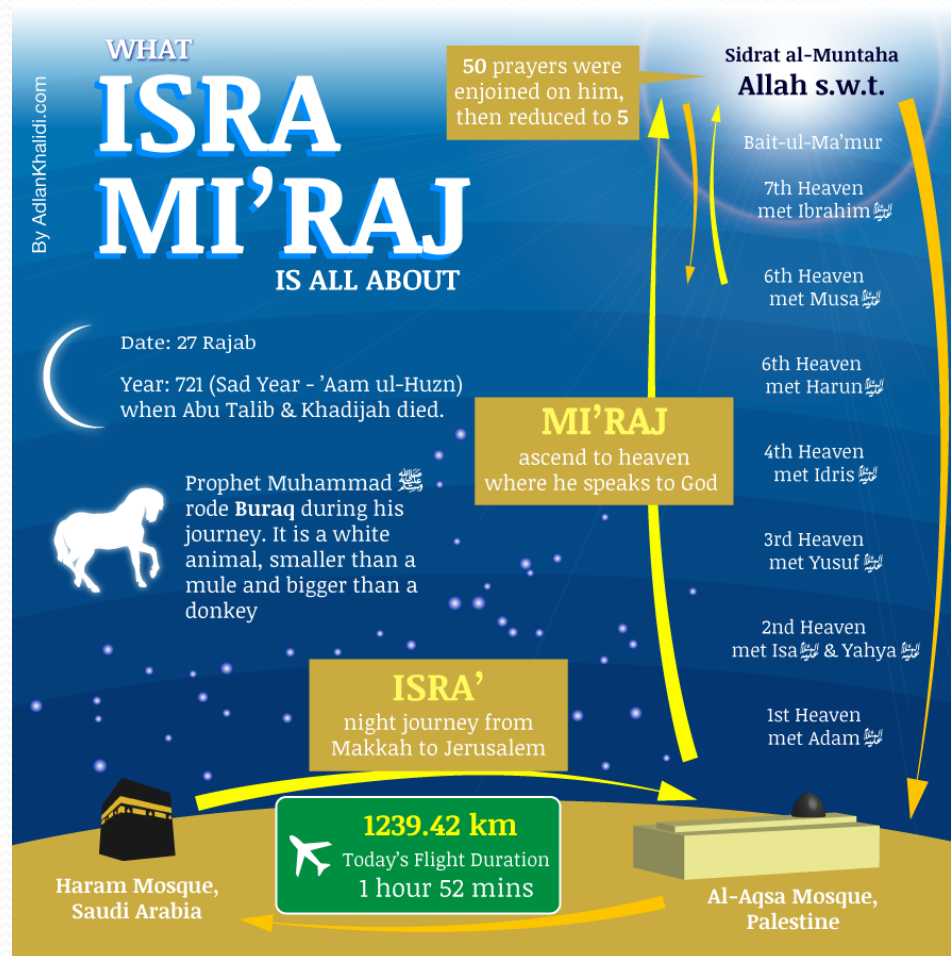
Az éjszakai utazás színhelyei

Az égi utazás kiindulópontja a hagyományok szerint

A két utazás sablonja (indiai muszlimok által)

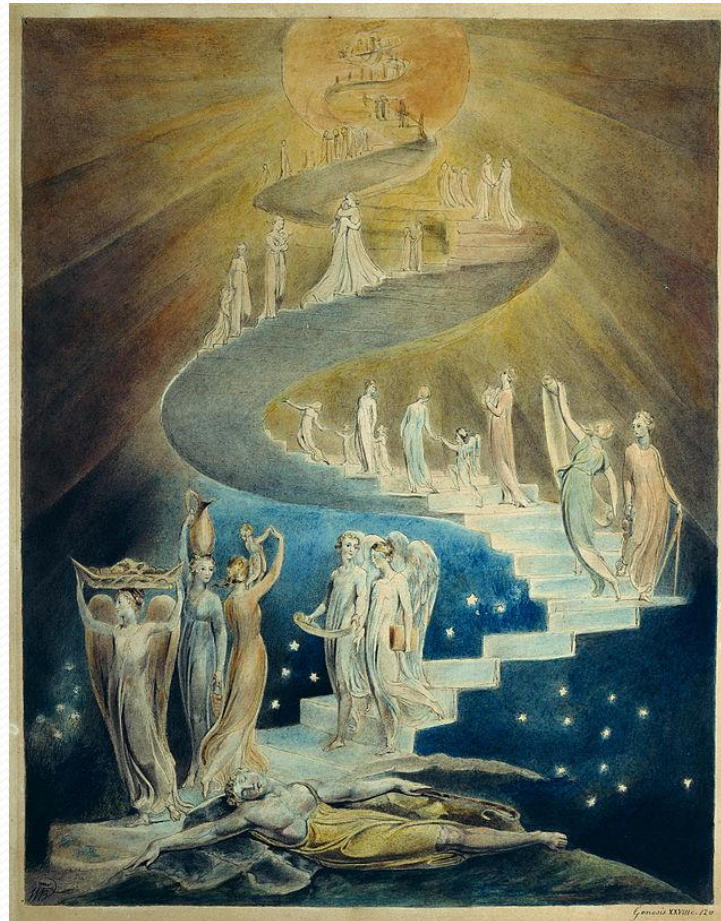
Az Égi utazás (mi'rádzs) indonéz létraszerű ábrázolásban

Jákob lajtorjája álmában

Genezis 28:10-19

(William Blake 1805)

Jákob lajtorjája

Genezis 28:10-19

- Jákob pedig ... álmodta: Ímé egy lajtorja vala a földön felállítva, melynek teteje az eget éri vala, és ímé az Istennek Angyalai fel- és alájárnak vala azon.
- ... És ímé az Úr áll vala azon és szóla: Én vagyok az Úr, Ábrahámnak a te atyádnak Istene, és Izsáknak Istene; ezt a földet a melyen fekszel néked adom és a te magodnak.
- ... Jákob pedig fölébredvén álmából, monda: Bizonyára az Úr van e helyen, és én nem tudtam.
- ... Megrémüle annak okáért és monda: Mily rettenetes ez a hely; nem egyéb ez, hanem Istennek háza, és az égnek kapuja. (Károli Gáspár fordítása)

Hat kiválasztott hitelesnek tartott hagyomány (hadísz) bemutatása – 1.

- Szujútí (megh. 1505) al-Iszrá' wal-mi'rádzs c. műve 15 hitelesnek tekintett hagyományt ismertet
 - 1. sz. 'leghitelesebb' hadísz (Muszlim, mgh 875, Anaszra)
- (i) A Buráqon mentem, leírás, (jeruzsálemi) Szent Házhoz - Bementem, imádkoztam - Gábriel : bor vagy tej (utóbbi)
- (ii) Felvitettünk a Legalsó Égbe – kapunyitás, Ádám
- 2-6. Ég: Jézus és János, József, Idrisz, Áron, Mózes
- 7. Ég: Ábrahám, a (gyakran) Látogatott Ház
- A Legtávolabbi Lótuszfa – isteni sugallat – 50 helyett 5 ima előírása (Mózes)
- -Nincs visszatérés

Hat hadís – 2.

- 3. sz. hadís (Bukhári, mgh 870, Saríkra)
- (i) Éjszakai utazás a Ka'ba mecsetétől, a Küldetés előtt, szemei aludtak, a szíve ébren (próféták általában)
- 3 személy, Zemzem kúthoz, Gábriel felvágta a szívét
- (ii) Felvitte a Legalsó Égbe, kapunyitás, Ádám, Nílus és Eufrátesz eredete - Kauszar (paradicsomi folyó) itt
- 2-7. Ég ugyanígy, próféták sorrendje rendkívüli
- A Legtávolabbi Lótuszfa – isteni sugalmazás
- 50 ima – Mózes – napi 5 ima előírva
- Nincs visszatérés

Hat hadís – 3.

- 4. sz. hadís (Bazzár, mgh 905, Anaszra)
- (i) Jött Gábriel, elaludtam, felemelkedtem, közel az Ég
- (ii) Kinyílt az Ég ajtaja – Legnagyobb Fény
- Elválasztó (hidzsáb) mögött drágakövek
- Isten sugallmazta nekem, amit sugalmazott

- Ibn Kaszír (mgh. 1373): Ez nem az iszrá' eseménye
- Nincs sem iszrá', sem mi'rádzs

Hat hadís – 4.

- 5. sz. hadís (Bajhaqí mgh 1066, Anaszra)
- (i) Gábriel, beszél a Buráqnak, a Prófétához
- Mohamed ráül, útban a (jeruzsálemi) Szent Házhoz 3 találkozás – Gábriel 3 tál: víz, bor, tejet választotta
- Imát vezet a prófétáknak
- Gábriel megmagyarázza a 3 találkozást, közte a Sátán (Iblisz), és próféták (Ábrahám, Mózes, Jézus)
- Nincs mi'rádzs
- Ibn Kaszír: furcsa, ismeretlen részletek

Hat hadís – 5.

- 7. sz. hadís (Ibn Hanbal, mgh. 855, Ibn Sza'sza'a)
- (i) A Hatím-nál (Ka'ba) fekve, a szív kitisztítása
- Szamár-öszvér közti állat (a Buráq)
- (ii) Elvittek rajta, 1-7. Ég, kapusangyal, próféták
- 6. Ég – Mózes sírt (Mohamed – Paradicsom)
- A Legtávolabbi Lótuszfa, folyók, mögötte a Paradicsom
- Fel a (gyakran) Látogatott Házhoz, angyalok
- Választás: bor, méz, tej (ezt választotta)
- Elő lett írva a napi 5 ima
- Nincs éjszakai utazás a (jeruzsálemi) Szent Házhoz

Hat hadís – 6.

- *12. sz. hadís (Tabaráni, mgh. 971, 'Áisára)*
- (i) Eljött az iszrá' éjjele
- (ii) Felvitettem az Égbe, bementem a Paradicsomba
- A legszebb fa, gyümölcse
- Leszálltam a Földön, lefeküdtem Khadídzsával
- Terhes lett, megszülte Fátimát

- Ibn Kaszír: Költött hagyomány
- Khadídza meghalt az iszrá' előtt (nem általános vélemény)

A két utazás elemei variációk sok témára – 1.

- *I. Az éjszakai utazás (iszrá')*

- 1. Elindulás
- „Az elvitelem éjszakáján” (igével) - nincs
- Háza, mecset / Ka'ba / Ka'ba mecsete / Hatím, Hidzsr / Umm Háni' háza - nincs („eljött értem”)
- 2. Megtisztítás
- Mellkas / szív / nyaki ütőér felvágása / bensőjének a kimosása, Zemzem vize, odaviszik – nincs semmi
- 3. Testi állapot
- Alvás / felkelés / ülés / (le)fekvés / felébredtek / álmodik (látomás) – nincs semmi

A két utazás elemei variációk sok témára – 2.

- *(Az éjszakai utazás , folyt.)*
- 4. Érte jönnek
- Senki - Gábrriel, G. Mihállyal / hátasállattal, lóval, szamár-
öszvér közt, Buráq (leírás van, nincs), semmi, elvitetett
- 5. Utazás
- Találkozások (2, 3) - nincs / Szent Ház (Jeruzsálem v. a
templom), mecset, Legtávolabbi mecset (Aqszá)
- 6. Megérkezés
- Kiköti a Buráqot – nincs említve
- Találkozik a prófétákkal, a mecsetben, mecset előtt - nem
- Bemegy a templomba, mecsetbe, mecset udvarra

A két utazás elemei variációk sok témára – 3.

- *(Az éjszakai utazás, folyt.)*
- 7. Imádkozás
- Egyedül / imám / egyedül majd imám – nincs ima
- 8. Gábrriel tálakban bort, mézet, tejet – nincs említve
- Az égi utazás során: bor, víz, tej vagy nincs említve
- 9. Az éjszakai utazás befejezése
- Vissza Mekkába – azonnal / 2 wádin át (Paradicsom, Pokol hangjai, illata)
- Továbbmegy az égi utazásra (mi'rádzs) – nem megy
- Semmilyen befejezés nincs

A Próféta a tejet választja (Közössége igaz útra talál)

A két utazás elemei variációk sok témára – 4.

• *II. Égi utazás (mi'rádzs)*

- 1. Van – nincs az iszrá' után mi'rádzs
- 2. Felmenetel az Égbe
- Felvitettem/tünk ('uridzsa bí/biná) / megfogta a kezem / felemelkedtem / vitettem hátasállaton / eljött G. és vitte / vitt a Buráq / felszálltam a Buráqra stb.
- 3. Az 1.-7. Ég
- Nincs leírás – kevés leírás (később gazdag leírás)
- A kapu kinyitása – nincs / angyalok kérdései, üdvözlete – nincs / Próféták üdvözlése – csak fölsorolása (sorrend ált. ua., kevés különbség)

A két utazás elemei variációk sok témára – 5.

- *(Égi utazás, folyt.)*

- 4. Égi folyók
- Változatos leírás: Kauszar 1. Ég, 7. Ég, a Paradicsomban
- Nílus és Eufrátesz: 1. Ég, a Legtávolabbi Lótuszfa
- Két paradicsomi folyóval együtt – nem
- 5. A (gyakran) Látogatott Ház (al-Bajt al-Ma'múr)
- Nincs említve / Ábrahám háta mögött a 7. Égben
- Angyalok ezrei ki-be, csak a Próféta mehet be
- 6. Próféták hívei
- Ábrahám, Mózes népe, Mohamed népe (rosszak – jók) –
nincs említve

Néhány fa, amely lehetett a lótoszfa – 1.

Néhány fa, amely lehetett a lótoszfa – 2.

A két utazás elemei variációk sok témára – 6.

- *(Égi utazás, folyt.)*

- 7. A Legtávolabbi Lótusz
- Nincs / a 7. Ég után / említés / leírás / részletezés
- 8. Beszélt az Urával, látta
- Beszélt - nem / látta – nem / sugalmazott - nem
- 9. Ima előírása (fard asz-szalát)
- Sugalmazás 50 ima – Mózes: 5 / Mózes nélkül / 50 ima nélkül / csak az imádkozás előírása
- 10. Bemegy a Paradicsomba, húri, szép nő, szép fa / általában nincs / Tűz, röviden – Pokol nincs

A két utazás elemei variációk sok témára – 7.

• *III. Vége - Visszatérés Mekkába*

- 1. Visszatérés nélkül
- Ima és elhagyása / szégyell kérni / Lótusz / öt ima / sugalmazás / az iszrá' a vég / nincs semmi vég
- 2. Visszatérés a pogányok közé
- Látja a Qurajs karavánját
- Mesél nekik, kigúnyolják / fél, visszavonul – mesél
- Isteni sugallat: karaván, jeruzsálemi templom – hisznek
- Khadídzsával hál, teherbe ejti
- Nincs találkozás a pogányokkal

Legfontosabb vitapontok és magyarázatok

- 1. Álomban vagy testileg / látás vagy látomás (ra'á ige)
- 2. Iszrá' és mi'rádzs / iszrá' vagy mi'rádzs
- 3. Egy utazás vagy több (éjszakai és égi)
- 4. Bizonyíték és csoda a pogányoknak
- 5. Az imádkozás előírása – mikor, hogyan
- 6. Mekka és/vagy Jeruzsálem
- 7. A Buráq leírása
- 8. Mi a hiteles és mi a hiteltelen
- 9. A Korán és magyarázatai

Mohamed és Gábrriel – XV. Sz., ÉK iráni festmény

Fra Angelico: Angyali üdvözlet (1438)

